

DOMOVINA

Uredništvo

Je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolito frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak ponedeljek, sredo in petek ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krona. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naložnina se pošilja upravništvu, plačuje se vasprej.

Za inserate

se plačuje od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat: za večje inserate in mnogokratno inseriranje zaaten popust.

Deželnozborska volilna reforma in naši klerikalci.

Vprašanje deželnozborske volilne reforme bo odslej dan zadnevom, čem bližje svoji konečni rešitvi, tem bolj pereče za slovenski narod na Spodnjem Štajerskem. Ako je bilo Nemcem po naših mestih najno in važno dovolj, da se že zdavnaj izrekli svoje mnenje o njem, vključno temu, da dobro vedo vlado in deželnozborsko večino za seboj, mora biti tem važnejše za Slovence, ki so v deželnem zboru v manjšini in imajo tudi v deželnem odboru tako slabo zaslombo.

Upoštevanje ta dejstva je sklicala „Narodna stranka“ na nedeljo 23. febr. 11 shodov na Spodnjem Štajerskem, na katerih se je razpravljalo vprašanje deželnozborske volilne reforme. Lahko rečemo, z dobrim uspehom. Stranka je vzbudila s tem zanimanje za nameravano preosnovno ne le v vrstah svojih pristašev, ampak tudi v vrstah „Kmečke zveze“. Sodeč po posameznih govornikih, somišljenikih „Km. zv.“, sodeč po njih pritrjevanju našim resolucijam, bi človek veselo dejal: v tej važni zadevi bodemo slovenski Spodnještajerci edini, bode nam omogočen krepak odpor proti vladi in Nemcem, ako se nas bo hotelo v Gradcu nasilno oropati naših pravic.

Pa to pritrjevanje somišljenikov „Km. zv.“ nikakor ni bilo merodajno za njeno vodstvo, odnosno za njeno glasilo „Slov. Gospodarja“. Ne rečemo nič, da so nas napadali zavoljo shodov in tam sklenjenih resolucij spodnještajerski nemškutarji; to je utemeljeno v

našem boju proti njim. Pozornost pa zasluži nastop „Slov. Gospodarja“ proti tem shodom in proti zahtevam glede deželnozborske volilne reforme kakor jih je stavila „Narodna stranka“ po po skrbnem preudarku političnega položaja. Niso to definitivne zahteve, temveč le predlogi, kateri bi morali biti dobrodošli vsaki slovenski stranki, da bi o njih razpravljala, stopila z nami v dotiko in bi se dosegel končni rezultat a objednem skupni bojni načrt.

Kaj je storil „Slov. Gospodar“? Dolži nas, da nismo ljudski in demokratični, a ponavlja malodane besedo za besedo razloge, kateri nas silijo, da se zadovoljimo vsaj s postopnimi pridobitvami v preosnovi deželnozborskega volilnega reda. V politični izobraženosti take vrste, kakor so jo začeli kazati dični voditelji „Km. zv.“ glede nameravane reforme, pa se ne moremo z njimi meriti; prvič je preveč nerodna, da ne rečemo, idijotska, drugič pa kaže prejasno umazano strankarsko dobičkaželjnost. To hočemo takoj dokazati.

„Slov. Gosp.“ piše v št. 9, da če zajamčimo vladi veleposestniško skupino (zaradi lepšega je dostavil: in sebi razmerno število zastopnikov v veleposestvu), potem pa da ni nobene ovire, da se za vse druge volilce vpelje splošna in jednaka volilna pravica itd. Mi bomo govorili bolj razumljivo, gospodje: slovenski tržani in meščani na Spodnjem Štajerskem ne smejo imeti svojih zastopnikov v deželnem zboru, ker je nevarnost vendar prevelika, da volijo naprednjaka in ne kakega nazadnjaka. Da

to mislijo klerikalci, je jasno tembolj, ker zahtevajo razdelitev mandatov po državnozborskem volilnem redu (katera bi bila za kmečke občine tudi primerna); v teh volilnih okrajih računijo, da bodo že majorizirali slovenske trge. Medved je sicer še v planini, a klerikalna gospoda že kožo prodaja!

Pa pustimo to! Klerikalci dobro vedo, da ostane mestna volilna skupina tudi še nadalje; oni hočejo spodnještajerskemu nemštvu še nadalje zagotoviti njegove politične predprave na škodo slovenskemu tržanstvu in meščanstvu. Ne pomislijo, da smo brez razvitka teh dveh slojev kmalu na Sp. Štajerskem kot narod popolnoma nemogoči. Da bi jim nemški meščanski zastopniki pri političnem obglavljenju našega slovenskega tržanstva in meščanstva radi pomagali, je gotovo.

To je tedaj tista demokracija „Km. zveze“. Tu se vidi, koliko hinavščine je v očitjanju, da hočemo mi naprednjaki „novo razredno ločitev“ našega ljudstva, ako zahtevamo za naše trge, za naše meščane iste pravice kakor jih imajo Nemci! Tu se vidi, kako skrbi ta družba za celokupen slovenski narod na Sp. Štajerju!

Upamo, da ta stvar ne bo zaspala, in ne sme zaspati. Saj je tako lep dokaz v resnici ganljive ljubezni gg. dr. Korošca, Benkoviča in tovaršije do našega slovenskega naroda!

Za brate Slované po naših mestih.

V etnografičnem oziru tako pisani Avstriji pač ne moremo zameriti, da je poslala v mesta na slovenskem ozemlju toliko tujih elementov, med njimi dosti takih, ki bi bili sicer zmožni asimilacije a si kljub temu ohranijo svojo narodnost.

Čeh in Hrvat prideta tu izmed Slovanov jedina v poštev. Na stotine jih biva po naših mestih kakor v Ljubljani, Celovcu, Trstu, Celju in Mariboru. Ti Čehi in Hrvatje pa zvečine ne kanijo ostati v naših krajih — domovine še niso pozabili — ampak porabijo prvo ugodno priliko in se vrnejo med svoje. Po stanu jih je največ roko-delcev, tvorniških delavcev, vojakov in nekaj uradnikov.

O kaki nevarni asimilaciji v prid slovenskemu življu moramo govoriti samo v Ljubljani. Tu vlada slovenščina. Slovan, ki pride v Ljubljano se kmalu priučti slovenščine, ker jo povsod potrebuje. Druga je v ostalih mestih. Prevladujoči nemški živelj, nemško lice mesta ga ne učí spoštovati slovenščine, še manj pa čuti potrebo, se do cela vživeti v slovensko družbo ter se naučiti lov. jezika. Čehi po naših mestih so sicer pač zavedni Čehi, Hrvatje dobri Hrvatje, a premalo Slovani. — Napraviti iz Čehov, Hrvatov Slované — to bodi naša naloga. Če se pritegne tega ali onega v slovensko družbo, še s tem vprašanje čeških in hrvaških kolonij v naših mestih ni rešeno.

Jasno je, da treba temu odpomoči. Vprašanje je le — kako? Demokra-

LISTEK.

Poezija in proza.

(Dr. K. Ozvald.)
(Dalje.)

Sedemnajstorico — če se ne motim — otrok Böcklinovega genija čuva Schackova galerija. Spričo njih sem obstremoval nad čudovitnim kistom in božansko fantazijo, ki ga je vodila.

Idealna pokrajina spomladi! Ta srčkana idila! „Z razkošjem in lepoto prepojen praznik vigredi nam umetnik čara pred dušo. Beli zvončki prihajajo ob njega vhodu, primule v ramenih in vijolice v modrih tančicah prikimavajo veselih glav in stotero gorskih potokov buči v dolino, oznanjajoč — prihod Vesne“. (Muther.) Prelesten, pestrobojen šopek! Na perutih te barve se gledalcu spušča v dušo najnežnejša poezija in najslajša glasba — kot simfonija tistega koprnečega brstenja spomladne narave. Človek bi zavriskal spričo te barve, — če bi ne videl, da dolgokraki Anglež „kakor strah za mano gre“.

Pan splaši pastirja! Žgalina opoldanskega solnca in grobna tišina ste razliti nad abruško samoto. Nakrat pa jo moti čuden glas: Kdo ve, ali je zameketala žival ali pa se je odlomil kamen ter zdrknil v prepad? Kakor bi ga pičil sršen, skoči pastir, ki je bil zadremal, po koncu. „Pan!“ zakriči prestrašen ter jo vdari čez skalovje, da mu čutara binglja v zraku, in za njim ves kozji trop.

Vila na morskem obrežju! Turobna, v dušo segajoča eligija je ta slika. Krog in krog spodjedena čer sega daleč v morje in na njej se dviga v večernem solncu vila antičnega sloga. V listju bršljanovega grmičja, ki se vzpenja ob nje stebrovju, veter semkaj od morja šušti otožno večernico, krepko pripogibaje vrhove temnih cipres tje čez krov obmorske vile. Na obrežnem pesku tam pod stopnicami, ki vodijo v park, se je pojavila ženska postava v dolgi, črni haljini. Naslonila se je ob zid ter otožno zre tje daleč čez morskoro ravan, po kateri veter orje biserne brazdice. Pokrajinska slika bi se res da izgubila brez žalujoče postave; toda kdo ve, ali je njena solza le glasnica

melanholije, ki je razlita čez pokrajino. Moje čustvo mi pravi, da ne.

Smrt jezdi čez jesensko pokrajino! Medli žarki jesenskega solnca skozi temne oblake obsevajo spomin nekdanje slave — razvalino starega gradu. Tla so debelo nastlana z listjem in tuleč vihar mikasti vejevje malone docela golih dreves. Kakor da bi stvarnica obupano vpila iz strahu pred nečim groznim. In umetniku se zdi, da ob gromu in blisku Smrt na krevsajočem kljusetu jezdi v deželo. Pretresljiv realizem!

Skratka „Böcklin je slikal vse: kar je ljubko in heroično, strastno razdraženo in demonski fantastično, Boj penečih valov in večni mir okorelega skalovja, divji upor nebesnega svoda in tihi mir cvetličnatih lok“. (Muther.) Česar

„gledalo ni oko, uho ni čulo posvetno.“ to je gledal in čul Böcklin, zamaknjen v — naravo.

„... Monakovo je mesto, ki mu, ko si končal svoje opravke, ne obrneš hrbta. Tam lahko živiš ves čas; njega mičnost raste dan za dnevom tvojega

pomudka. To je mesto, ki ti vseskozi naredi vtis solidnosti, prijetnosti in blagostanja“. Precizna sodba neznanega Angleža v „Morning Post“.

Tako na dobro srečo korakam proti večeru iz ulice v ulico. Duša mi je polna Böcklinove muze.

„Lepo hvalo, dekile zalo, da si se tako ljubo z okenca mi nasmijalo tujcu, ki gre toč mimo!“

Še en ovinek! Čindarasa bum — bum! Pa zastave na visokih drogovi! In ogromen travnik, pravcate Rojice, krog in krog obit z deskami, se razprostira pred menoj. Pri „vhodu“ se prodajajo vstopnice. Kakor ob spovednici v velikonočnem času, se pisana množica gnete pri blagajni. Čudna je tista suggestivna moč, s katero človeka taka vrveča množica potegne v svoj vrtinec in ki se zanjo zanima „psihologija mas“. „Halb zog sie ihn, halb sank er hin...“ Čisto instinktivno se zmotam med množico ter kupim listek z napisom — „XV. Deutsches Bundesschiessen“. Situacija mi je bila sedaj na pol jasna, ali še predno do dobra shvatim pojmo, ki je bil spojen z

Štajersko.

— Celjska „vahtarica“ se je zadnjič prav „kulturno“ zaganjala v meščanskega učitelja Ozvalta Lakitscha. Imenovani ima ta greh, da je socijalno demokratičnega mišljenja in da v strankinih listih včasih malo okrtači zlasti celjsko nemškutarske odvetnike. Lakitsch si bo sedaj iskal zadoščanja pred sodiščem.

— Schillerjev hrast na dvorišču mestne dekleške šole je nekdo odžagal in odnesel. Seveda so krivi — slovenski „fanatiki“. Gospodje, nepošteno je, napolcevat predno ne veste, kdo je to storil! V Mariboru se je dolžilo enakega čina slov. gimnazije, konečno pa se je skazalo, da so bili krivi — nemški fantalini. „Vahtarica“ grozi z „ljudsko nevoljo“, ki se bo maščevala nad Slovenci, in to natisne z razprtimi črkami. Čudimo se državnemu pravdnstvu, da dopušča ljudstvo hujskati brez povoda na nas!

— Nagla smrt. V petek dopoldan se je zgrudil na Glavnem trgu cinkar- niški delavec Klinc mrtev na tla. Zadel ga je srčna kap. — Ista usoda je zadela kočijaža Sobjaka na plesišču v neki gostilni blizu Radinec. Sedem- indvajsetletni mož zapušča ženo in troje nepreskrbljenih otrok.

— V Gaberjih pri Celju imamo trgovca Petschucha, ki je imel poprej dvojezičen napis, katerega se je pa začel sramovati in je slovenski napis prebarval, tako, da ima samo še nemški napis.

Slovenci, podpirajte svoje ljudi, ki se ne sramujejo svojega jezika.

Pri tej priliki pa hočemo tudi opozoriti nekatere može, ki imajo svoje hiše ravno ob državni cesti v Gaberjih, ki so sicer Slovenci, vendar pa tega svojega prepričanja na zunaj ne kažejo. Tako ima mesar P. 2 mesnici in eno gostilnico; posestnik Str. gostilnico, Franc Zd. ima gostilnico; tudi lastnika gostilnice „Zum wilden Mann“ sta oba Slovenca.

Gotovo bi bilo prav, da bi ti slovenski možje imeli vsaj dvojezičen napis; tako se pa nahajajo ravno na gostilnici „Zum wilden Mann“ ali pa na hiši Štefana Straška še razven imenovanih nemških napisov drugi samo nemški napisi raznih obrtnikov, ki prebivajo v istih hišah. Gotovo bi si tudi ti obrtniki preskrbeli dvojezične napise, ko bi jim lastniki sami dali lep vzgled in bi naravnost to od njih zahtevali.

Kako so vendar Nemci v tem oziru čisto drugačni?

Ti pa celo zahtevajo, da obrtniki, ki prebivajo v njihovih hišah, sploh ne smejo imeti nobene slovenske besede napisane. Mi Slovenci se pa v tem oziru celo dvojezičnih napisov sramujemo. Ali se ne pravi to samega sebe smešiti?

— Klerikalna rajfajznovka v Šmartnu v Rožni dolini je končala kratko svoje življenje in mirno zaspa. Namen kaplana Kovačiča, da bi si z njo občino podjarmil in zaslužnil, se je torej hudo ponesrečil.

— Na Vranskem si je izvolila rokodelska obrtna zadruga nov ožbor z g. Ottenschlägerjem na čelu, kateri bo zopet oživel njeno delovanje. Veselo znamenje za zadrugo. Slov. obrtniki, giblajte se tudi drugod!

— Iz Vranskega je poslalo 16 rodoljubov potom tamošnje podružnice narodni davek družbi sv. Cirila in Metoda. Živeli!

— Iz Trbovelj. Koncev februarja je imela tukajšnja kmetijska družnica občno zborovanje. Iz tajni-

tična društva, v katerih bi se združevali vsi Čehi, oziroma Hrvatje jednega kraja, bi seveda največ zalegla. Toda življenske moči imajo tudi samo tam, kjer je upati na mnogo članov iz enakih, recimo delavskih slojev. Po drugod pa bi mogle delovati najuspešnejše javne češke in hrvaške knjižnice, ki se naj ustanove po vzorcu naših slovenskih knjižnic pod okriljem slovenskih ljudskih knjižnic v omenjenih mestih. Z majhnim trudom in z malimi stroški bi se zadostilo tako kulturni potrebi Slovanov po naših mestih. Skrbeti pa tudi za popolnoma hrvaške in češke prireditve, seve — v malem obsegu. Ustanavljanje novih društev baš ni potrebno. Kako slovensko društvo more dati za to ime.

Slovenci smo delžni skrbeti, da se Slovani na našem ozemlju ne pogube, varovati je moramo pred ponemčenjem v mestih, kjer tvorijo večino Nemci. Dati jim moramo priložnost, se nadalje izobraziti na podlagi svojega jezika, nuditi jim zabave v češki, oziroma hrvaški družbi. To bo pot, ki nas bo zanesljivo zblížala.

S tem smo storili mnogo za dvig slovanske vzajemnosti. Ker pa bo potem tudi nam dana prilika se seznaniti s Čehi in Hrvati ter z njihovo literaturo, se naučiti ali vsaj privaditi njihovem jeziku, bomo smeli to znamenovati kot znaten korak naprej v našem slovanskem vzajemnem kulturnem delovanju.

Pokazali bomo s tem tudi Čehom in Hrvatom kako jim je skrbeti za poleg njih bivajočo slovensko naselbino.

Dopisi.

Iz Sevnice. Sevniške hijene, ki so za Zončekovim propadom zaspale, so se zopet zbudile. Zdaj so si privoščile našega občinskega tajnika g. Damijana Kurenta.

Za „Grazer Tagblatt“ in „Grazer Tagespost“ prišel je — „Štajerc“. Ta ugledni list piše: „Tat v Sevnici.“ Oskrbnik Fr. Riedl v Sevnici je očital občinskemu tajniku D. Kurentu, da je ta kot blagajnik požarne brambe denar poneveril. Kurent je tožil, ali Riedl je doprinesel dokaz resnice in bil oproščen. G. Riedlu gre vsa hvala, da je tega človeka nemogočega napravil“. Tako „Štajerc“. O sodbi sami danes

besedilom na vstopnici, me je val drenjajočih se vrst avtomatično porinil na slavnostni prostor.

„Mich umwohnt mit glänzenden Auge das Volk der Phäaken!“ Vojaška godba tu, tam dalje druga, cel kalejdoskop raznovrstnih šotorov, vrtiljak, gugalnice, lajna, petje, vrišč — oko in uho mi je po kraljevo na svojem račun. In tamkaj le! Mlade gosi pečejo na ražnju! Kar pol tucata jih je večča roka nabodla na en sam drog, kakor je Pavliha svoje race nanizal na nit. Par korakov odtod pa štrle čez žrvjavico čudnorepate palice. Stopim bližje. I saj so ribe, natakjlene na pareze! Pa še trdi kdo, da deveta dežela živi samo v pravljicah!

Pred barako tam malo dalje se toči pivo. Pristopim in sedem za mizo, ki še sameva sredi množice židane volje. Prav v bližini godba zaigra „Unterm Doppeladler“. Glasba je ena izmed onih umetnosti, ki mi najgloblje sežejo v dušo. Kaj čudo, da mi je duh v tem elizijskem ozračju na perutnicah božajočih in mamečih zvokov kmalu splaval v kraljestvo fantazije, kjer ne poznajo slovenske mizerije ali pa jo človek gleda le v profilu. A v profilu je marsikaj lepo, kar ni en face.

Dalje sledi.

ne morem govoriti, ker prizivna sodnija sodbe še ni izrekla.

Da pa tisti, ki g. Kurenta poznajo, pa tudi tisti, ki ga ne poznajo, izvedo, kako da je s to zadevo, smo primorani o zadevi sami že zdaj spregovoriti.

Pred vsem to: Da bo se spoznalo nas in naše nemčurje, naj bo povedano, da je sin tukajšnjega nemčurja pri sodnji kolke kradel, da pa mi iz velikodušnosti o tem nismo v noben časopis poročali, ga tudi ne državnemu pravdnstvu naznanili, kakor rečeno, iz velikodušnosti in miroljubnosti. Toda tista zadeva še ni zaspala!

Priznati moramo, da g. Kurentu tudi mi zamerimo, da je sploh službo blagajnika in sploh vse druge posle požarne brambe prevzel. Mož je star 64 let, je tajnik velike, iz 5 davčnih občin obstoječe občine Sevnica, tajnik okrajnega odbora, krajnega šolskega sveta, cerkvenega skladnega odbora, vodja oskrbovalnega vsprejetišča, vodja tržke javne tehtnice, zastopnik banke „Slavije“ itd. Te službe dajejo mu pač dovolj dela — pa tudi dovolj zaslužka, da mu je mogoče sebe in družino pošteno preživeti. Vrh tega je hišni posestnik, tako da sploh ni mogoče misliti, da bi on, ki deluje kot tajnik naše občine že 31 let in sicer v zadovoljstvo vseh njegovih šefov, bil zmožen — ali pa da bi kedaj imel namen — požarno brambo opehariti!

Kurent sam bil je prepričan, da ima še od požarne brambe nekaj tirjati, ko pa se je izkazalo, da se moti, je primanjkljaj poravnal in je torej ta zadeva bila končana. Omenimo le še, da je g. Kurent mesto tajnika in blagajnika požarne brambe na prošnjo g. inženirja Smrekarja prevzel, da je to mesto sam odložil ter knjige izročil, česar bi gotovo ne steril, ako bi se zavedal, da je on kaj nepravilnega storil, in ker vendar ve, da se od njega da tak znesek vsak dan iztirjati.

Ko je g. Kurent to mesto odložil, je sam zahteval izvoliti dva pregledovalca računov; bi li to storil, če bi se zavedal, da računi niso v redu?

Toliko za danes, ko izreče prizivno sodišče o tej zadevi besedo, spregovorili bodemo tudi mi, pa nikakor ne tako surovo kakor naši nasprotniki.

Pa tudi o tem, na kak način je pekovski pomočnik, potem konjski hlapec in po milosti stotnika Otto „gospod oskrbnik“ g. Kurenta nemogočega napravil, pišemo prihodnjič.

Politični pregled.

Domače dežele.

Še nekoliko številka iz deželnozbornskih volitev na Češkem: Mladočehi so imeli 1895. l. v deželnem zboru 88 poslancev, 1901. l. še 68, letos jih imajo še 37 oficijelnih in 2 samostojna. V volilnem okraju, katerega je zastopal pokojni dr. Edvard Grégr skoro pol stoletja v deželnem zboru, niso dobili Mladočehi letos, t. j. še ne leto dni po Grégrovi smrti niti jednega jednega glasu! — 42 posestnikov fidejkomisnih veleposestev si je izvolilo 16 poslancev, 451 ostalih veleposestnikov pa 51 poslancev. Te številke naravnost vpijejo po odpravi kurijalnega sistema in po upeljavi splošne in jednake volilne pravice z razmernim zastopstvom. Kako krivično je, da se daje samo večinam parlamentarno zastopstvo, dočim ostanejo vse in tudi še tako velike manjšine nezastopane, nam jasno kažejo te-le številke. Češki agrarci, sedaj vladajoča češka stranka, so dobili pri sedanjih deželnozbornskih volitvah skupaj 105.810 t. j. 56^{5/10}% vseh oddanih glasov ter bodo imeli v kmetski kuriji 47 poslancev, neagrarne stranke so dobile 83.000 t. j. 43^{5/10}% glasov in bodo imele

samo 3 poslance. V kmetski kuriji! Lepše ilustracije za našo trditev, da je sedanji sistem, po katerem so zastopane samo večine, utelešenje pestnega prava, si ne moremo misliti. To in pa kurija prelatov na Tirolskem, v kateri voli 11 volilcev 3 poslance, nam tuli neprestano v ušesa, da se moramo čim prej iznebiti te sramotne dedščine iz prejšnjega stoletja!

V proračunskem odseku se je razpravljalo o proračunu državnih železnic. Ob tej priliki se je izreкло od najraznejših strani prav mnogo lepih želj, ki ostanejo pa vse tudi v bodoče samo pobožne želje. Tako je poslanec Maštalka želel, naj bi se na državnih železnicah pomnožilo število vozil ter naj bi vlada ukrenila vse potrebno, da si država nakupi toliko premogovnikov, da ji bo mogoče oskrbovati vse državne železnice s svojim premogom. To ostane seveda tudi nadalje še pobožna želja. Minister Derschatta je obljubil, da bo skrbel za to, da se število vozov na državnih železnicah pomnoži, da se razširijo nekatere premikovalne postaje, med temi je tudi celovška, da se postavijo na nekaterih državnih železnicah, na katerih je velik promet, tudi druge tračnice, skrbel bode tudi za povzdigo prometa s tujci, uslužbencem pa ne more zboljšati plač, kakor si to želi posl. Ellenbogen, ker bi to stalo baje 150 do 200 milijonov na leto in niti onih 20 milijonov, katere bi se po predlogu istega Ellenboga imelo postaviti že v letošnji proračun za uslužbenca državnih železnic, ni večina proračunskega odseka dovolila, zato ostane tudi to zboljšanje še dolgo pobožna želja. Finančni minister je stokal, da se bodo državni dohodki vsled znižanja davka na sladkor zmanjšali za 28 milijonov na leto (kar gotovo ni res in če bi ta davek še bolj znižali, bi konsum tako narastel, da bi bil dohodek iz davka na sladkor na konec še večji nego je danes). Isti minister je nadalje tožil, da se bodo dohodki po davčni reformi še bolj znižali in da je država v zadnjih dveh letih porabila 220 milijonov iz blagajniških prebitkov iz prejšnjih let, da pa v bodoče ne smemo več računati na velike prebitke. Nato se je razpravljalo „o poštah“.

Odbor nemške zveze je izdal kratko poročilo o svoji zadnji seji. Smisel tega poročila je na kratko ta. Nemci dobro vedo, da bi moralo priti pri razpravi proračuna za pravosodno in naučno ministerstvo med njimi in Slovani do hudega konflikta, ki bi moral postati tudi za vlado usodepoln, ako bi se „napredne“ nemške stranke držale v resnici naprednih, svobodomiselnih načel. Tega pa gospodje ne bodo storili. Nemški naprednjaki bodo svoje naprednjaštvo dali v futral in pojdejo s klerikalci vseh barv čez drn in strn za to ceno, da jim pomagajo odbiti češke in slovenske zahteve na pravosodnem in šolskem polju.

Hrvatsko-srbska koalicija je imela v Zagrebu posvetovanje, na katerem je bilo sklenjeno dati hrvatski delegaciji v ogrskem parlamentu popolno prostost v vprašanju o reviziji parlamentarnega poslovniaka, dokler ne bo sklican hrvatski sabor. Šele sabor zavzame v tem in v drugih vprašanjih določeno stališče. — Nekateri listi poročajo, da je bil bar. Rauch v Budimpešti na posvetovanju z dr. Wekerlem in da je bilo sklenjeno zasedanje novo izvoljenega sabora odnesti. Mogoče bi pač bilo, da si Wekerle še ni na čistem glede naslednika bar. Rauchu — in da bode edino le iz tega vzroka odlašal s sklicanjem novega sabora. Pa tudi to sredstvice mn ne bode dolgo pota galo.

kovega poročila posnamemo, da je štela podružnica v preteklem letu 78 rednih članov, katero število se je letos povzdignilo na 97. — Priredila so se štiri podučna predavanja, in se je istih povprečno vdeležilo po 65 udov. Podružnica je kupila 3 plemenske bike in 4 plemenske mrjaške, ter jih po potrebi razdelila med člane. Preskrbela je tudi iz deželne drevesnice sadna drevesca po znižani ceni, ter prodala svojim članom 125 vreč 18% žlindre po K 6'70 in 20 vreč kalijeve soli po K 12'70. Glavni družbi v Gradcu se je odposlala prošnja za brezplačno prepustitev 5 nahrbtnih brizgaln. Iz navedenega je razvidno, da se tukajšnja kmetijska podružnica krepko razvija.

— V Konkurz je prišel trgovec Ign. Lorber v Celju. Začasni upravitelj konkurzne mase je g. dr. Al. Brenčič, odvetnik v Celju.

— Iz davčne službe. Imenovani so na Štajerskem davčni oficijali Grasser, Ryzjanski, Mayer in Josip Boc davčnim upraviteljem v 9. pl. r., gg. davčni asistenti Drobnitsch, Resnik, Pichler in Kolenc davčnim oficijalom v 10. pl. razr.

— Iz Kozjega se nam piše, da je že več dni iz zapora pri okr. sodišču razobešena bela zastava, v znamenje, da ni v njem nobenega jetnika.

— Mrtvega goloba-pismonošo so našli na Postovi pristavi blizu Zgor. Poljskave. Golob je imel na desni nogi železni obroček z napisom „084. o. P. 218.“ Najbrž ga je zanesel tje veter in je poginil vsled utrujenosti in mraza.

— Samomor vojaka. V Gradcu je poneveril pešec Windisch častniku, kateremu je bil kot sluga prideljen, vsoto denarja. Ker se je bal posledic, si je končal življenje.

— V Ptujju, dne 8. marca 1908. Gonja proti slovenskemu uradniku. Ni še preteklo 14 dni, odkar je prevzel slovenski sodni pristav dr. S. kazenski oddelek te sodnije; in že se je začela zlobna gonja proti njemu v nemških in nemških listih („Grazer Tagblatt“, „Marburger Zeitung“ i. t. d.), češ, da je krivično sodil v nekem političnem slučaju, ker ni obsodil nekega slovenskega učitelja na Gori, kojega so „Štajerčev“ urednik Linhart in drugovi ovadili radi nasilnega razganjanja shoda. „Štajerčev“ je namreč že pred obravnavo „trdil“, oziroma ukazal sodniji v Ptujju, da **mora** tega učitelja obsoditi, istotako, kakor je bil obsojen župnik v Varbergu. Ker pa dokazano gradivo ni bilo temu primerno, je bilo naravno, da se g. dr. S. ni oziral na željo in zahtevo „Štajerčevega“ uredništva. Sedaj pa vsled tega velikansko vpitje po — tevtonskih časnikih, češ, da je ta slovenski sodnik krivičen in pristranski i. t. d. Gospodje, le počasi! Dandanes menda ne bo tako lahko odstaviti ali suspendirati slovenskega uradnika, kakor je to bilo pod Heinricherjem in Wasserjem neslavnega spomina. Mi napačenega sodnika premalo poznamo, da bi mogli imeti kako sodbo o njem; saj je še komaj par tednov tukaj. Čuje se, da govori dobro in pravilno slovenski in da vodi spretno razprave. V prejšnjih letih smo imeli sodnike, ki so zakrivili škandalozni slučaj zak. Bratuša in druge enake justične umore, ki so ptujško sodišče osramotili pred vsem olikanim svetom. Tem „vzor-nim“ sodnikom in njih famoznim zdravniškim izvedencem se zbog tega ni ničesar zgodilo. Bili so pač Nemci. Papirnate bombe, ki jih mečete za slovenskim uradnikom, ker se ni uklonil Vaši zahtevi, so podobne lajanju ščeneta, ki se zaganja — v mesec.

— Odbor „Slovanske Čitalnice“ v Mariboru se obrača do narodnih mariborskih rodbin z uljudno prošnjo, naj blagovolijo sprejeti po možnosti na prenočišče požrtvovalne gospode visokosolce, ki prihite iz Gradca, da prirede s pomočjo naših dam igro „Revizor“ v prid družbi sv. Cirila. Blagohotne ponudbe sprejema odbor.

— Iz Maribora. Koncert ruske kapele Dimitrija Slavjanskega Agrenjeva se vrši v torek dne 24. sušca v Mariboru, torej prihodnji dan po nastopu kapele v Ljubljani. Občinstvo se opozarja, da to ni zbor pokojne Nadine Slavjanske, ki je nastopil pred leti v Mariboru, ampak staroslavni zbor očeta Dimitrija, ki ima najboljši glas po vsem svetu. Dimitrij obhaja letos 50 letni jubilej svojega umetniškega nastopanja. Podoba Dimitrija in njegovega ogromnega zbora (45 pevcev) si občinstvo lahko ogleda pri g. urarju Burešu in v Cirilovi tiskarni, kjer se že prodajajo vstopnice. — Vstopnice se lahko naročajo tudi pisnim potom proti predplačilu. Odbor „Slov. Čitalnice“.

— K prireditvi akad. tehn. društva „Triglav“ v Mariboru dne 15. marca t. l. Kakor se je že kratko poročalo, uprizori akad. tehn. društvo „Triglav“ dne 15. t. m. na korist družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru veseloigro „Revizor“, najznamenitejše delo slavnega ruskega pisatelja Nik. Vas. Gogol-a. Ta igra je vzbudila pri prvi uprizoritvi občeno pozornost in se igra še dandanes z velikim uspehom na vseh večjih odrih. V tej komediji biča Gogol z brezobzirnostjo borniravost in podkupljivost ruskega provincijalnega uradništva. Ker je ta znamenita igra pri nas Slovincih še malo znana, je pač pričakovati, da se naše občinstvo mnogoštevilno vdeleži predstave.

— Odposlanstvo avstrijskih poštarjev je 5. t. mes. izročila članom proračunskega odseka spomenico, v kateri se posebno naglaša zahteva, da se naj poštarji glede plače in preskrbovalnine postavijo v isto vrsto z uradniki štirih nižjih činovnih razredov. Različni poslanci so obljubili podpirati želje poštarjev. Česa pa tudi državni poslanec ne obljubi?

— V Ptujju se je vršila zadnji četrtak ob priliki slovesnega zapriseženja župana Ornika slavnostna seja obč. sveta, pri kateri je Orniku posebej kabil okrajni glavar Prahl pl Thalfeld. Na politični okraj to gotovo ne bo napravilo dobrega utisa. Ali je morda Prahl celo klical z drugimi obč. svetniki vred „heil“ cesarju? Heilalo se je vobče v tej seji zelo veliko — morda v zahvalo kulantnemu okrajnemu glavarju.

— Olajšave pri maturi. Te dni se bo objavila nova odredba naučnega ministerstva glede olajšave ustmenega in pismenega zrelostnega izpita na gimnazijah in na realkah. Na gimnazijah odpade pri pismenem izpitu prestava iz nemščine (oz. materinsk. jezika) v latinščino, na realkah iz francoščine na nemščino. Matematična naloga odpade na obeh zavodih. Za nemško nalogo dobe učenci troje tem, med katerimi lahko volijo. — Ustmeno se skušajo vsi kandidati enakomerno. Na gimnazijah se bo skušalo iz učnega jezika, latinščine oz. grščine, domoznanstva in matematike in fizike. Vendar pa se ne bo več gledalo toliko na priučene stvari, temveč bo skušnija bolj prost pogovor. V spričevalo se bo vpisala samo sodba o zrelosti ali nezrelosti kandidatu.

— Tirolski klerikalci med seboj. „Katoliško politično društvo“ za nemško Tirolsko je v petek sklenilo organizi-

rati vse katolike na Tirolskem in se odločno boriti proti naprednjakom in — krščanskim socialcem. Potemtakem krščanski socialci niso katoliki.

— Zavoljo admontskega samostanskega bika je stal preteklo sredo pred graškim porotnim sodiščem odg. urednik graškega „Arbeiterwille“ gosp. Jodlbauer. V državnozbornem volilnem boju je imel namreč socialnodemokratski kandidat L. Tuller shod svojih volilcev na travniku pesestnika Bachlerja. Temu posestniku se je nekaj tednov pozneje gonila krava; gnal jo je kakor navadno k biku na samostanski pristavi. Toda oskrbnik ni hotel pustiti samostanskega bika k Bachlerjevi kravi; isto se tudi storili drugi klerikalni sosedje. Vsled tega je priobčil graški „Arbw.“ zafrkljivo notico — v kateri so klerikalci našli zasmehovanje cerkve, brezmadežnega spočetja itd. Notabene državni pravdnik ni našel pri cenzuri na notici ničesar hudega in je nastopil proti listu še le na zahtevo klerikalnih državnozbornih poslancev. Jodlbauer je moral pred porotno sodišče, tam je pa bil — oproščen, ker so bili porotniki mnenja, da je bila notica pač majhno poprana šala, ni pa bilo v njej ničesar protiverskega. V Gradcu je vzbudil ta proces mnogo zabave in smeha; klerikalci so seveda divji, ker jim denunciacija lista ničesar ni pomagala. Kot posebno kurioznost navajamo, da se je pretresovalo tudi važno vprašanje so li farovške kuharice cerkvena naprava ali ne? Reklo se je končno, da ne. — Ko bi se obravnavala vršila v Mariboru, kdo ve, kako bi končala?

— Štrajk na učiteljsišču v Kopru. Kakor smo poročali, so stopili učiteljsiščniki v Koprju v štrajk, ker so hoteli doseči poduk nekaterih predmetov v materinščini mesto v nemščini, nadalje odpravo nemških oz. italijanskih pridrž in dovoljenje zahajati k poučnim zabavam in prireditvam ter v peštene lokale do določene ure. Štrajk bo ostal najbrž brez uspeha. Dijakom je ravnateljstvo sporočilo na nalog dež. šolsk. sveta, da morajo danes priti k poduku; katerega ne bo, je s tem izključen.

— Slov. akad. društvo „Ilirija“ v Pragi je izvolilo svojim predsednikom Dragotina Marušiča, pravnika, za letni tečaj 1908.

— V Varaždinu je prišlo na pepelnico pri neki slankovi pojedini do burnih prizorov. Ko je vojaška godba začela svirati cesarsko pesem, so jeli pristasi srbo-hrvatske koalicije burno demonstrirati. Navzoči častniki so protidemonstrirali in bi prišlo kmalu do spopadov, da niso treznejši ljudje pomirili obojih. Proti demonstrantom se bo uvedlo sodnijsko postopanje.

Kranjsko.

— Jezikovno vprašanje pred ljubljanskim porotnim sodiščem. Ob priliki neke porotne obravnave pretečeni teden je zahteval zagovornik slov. obtoženca, naj se aktom priloženo nemško zdravniško spričevalo prestavi v slovenščino. Sodni dvor, da Slovenca in jeden Nemeč je to zahtevo odklonil, češ da morajo porotniki v Ljubljani znati tudi nemški jezik. Ta razsodba po večini slovenskega sodnega dvora je vzbudila mnogo pozornosti tudi izven Kranjske. Opravičeno: slovenski sodniki ne branijo slovenščine tako žilavo kakor nemški!

Primorsko.

— Za občino Pulj hoče vlada urediti nov občinski red. V ministerstvu notranjih zadev se že vrše tozadevne konference. Med drugim se namerava zvišati število obč. zastopnikov na 36 in ustvariti splošno kurijo.

— Deželnozbornske volitve na Goriškem. Veleposestvo je izvolilo dva napredna kandidata, gg. Obljubka, dr. Franka. Tretji, Kovač, je kompromisni kandidat. Doselej je izvoljenih 6. naprednjakov in 3 klerikalci. — V italijanskih kmečkih občinah so zmagali klerikalci, v mestni skupini naprednjaki.

— Krvavi pust so imeli na otoku Cresu pri Istri. Občinski stražniki so brez vsakega povoda ranili pet Hrvatov in jedno hrvaško dekle. Enega stražnika so orožniki takoj aretirali.

— Trst šteje sedaj 210.000 prebivalcev. L. 1810 je štelo mesto komaj 30.000 prebivalcev.

— V skupini slov. trgov na Goriškem je zmagal pri deželnozbornih volitvah naprednjak Andr. Gabršček s 164 glasovi večine proti klerikalcu Jonku.

— Ustrelil je blizu Voloske delavec kemične tovarne na Reki, Fran Kosce, 25 letnega Št. Dobriniča, delavca na ladijedelnici „Danubius“ v Reki. Vzrok zločina je staro sovraštvo.

— Suspendiral je disciplinarni svet višjega sodišča v Trstu notarja v Podgradu Fr. Dubroviča. Imel se bo zagovarjati radi poneverjenja.

— Za Istro misli vlada v prihodnjih 10 letih izdati 20 milijonov v povzdigo kmetijstva, šolstva, za cesto, vodovode itd. Tozadevne konference se bodo vršile v finančnem ministerstvu in se jih udeležijo vsi istrski poslanci ter tržaški namestnik, princ Hohenlohe.

Svetovne vesti.

— Demonstracije v cerkvi. V Višnjici na Hrvaškem je ljudstvo preteklo nedeljo v cerkvi med pridigo demonstrialo proti župniku zaradi njegovega protiljudskega nastopa ob zadnjih volitvah. Župnik je moral pred razjarjenim ljudstvom zbežati v bližnji grad Trakostjan.

— Največji smaragd na svetu ima v Šarlotenburgju na Nemškem majorjeva vdova Kallan. Smaragd tehta 414 karatov in je vreden 372.000 K. Vdova je prišla pred kratkim v konkurz.

— Tridesetletnico osvobojenja izpod turškega jarma so obhajali Bulgari 3. marca. Vsa društva, korporacije, častniki, duhovniki in uradniki ter učenci vseh šol v Sofiji so se podali k spomeniku carja osvoboditelja. Tam so se vršili govori. Tudi pri spomeniku Levskega, znanega bojevalca za osvobojenje Bulgarije se je vršila slavnost.

— Spomenik Svatoploku Čeehu bodo postavili Moravani v Brnu.

Listnica uredništva.

Korenc na Gorenjskem: Prosimo pojasnila. Stvar nam ni prav jasna.

Notarski kandidat

začetnik, in

stenograf - strojepisec

se iščeta. — Ponudbe upravnitstvu „Domovine“. 3-1

V najem se da

v Pamečah pri Slovenjgradu hiša z gostilno in prostorom za eventualno trgovino blizu farne cerkve. Tudi polje, travnik in vrt se odda. Najemina po dogovoru. Ponudbe naj se pošljejo na naslov: Juri Marsel p. d. Pirpank v Pamečah pri Slovenjgradu.

Zdrave delavke

od 16. do 35. leta se sprejmejo k trajajočem, lahkem in dobro plačanem delu v tovarni v Gradcu Moserhofgasse 50—54.
158 4—3

Naznanilo.

hiša v Gaberji pri Celju v bližini velike tovarne se takoj proda. V hiši je mala dobro 155 upeljana trgovina, več pove 3—3
FRANC GRILEC, v Gaberju šte. 96.

SUKNA

in modno blago za obleke priporoča firma

K. Rocian
tovarnica za sukno v Humpolcu na Češkem.

Tvorniške cene. } Vzorci franko.

Da prodaj je hosta

poceni in kmalu. Kdor potrebuje dosti in lepe stelje za živino, jo lahko dobi blizu okrajne ceste in vsake mitnine prosto. Naslov pod šifro „hosta“ 161 poste restante, Griže pri Celju.
169 3—2

Naročajte plačilne listke dr. sv. Cirila in Metoda.

Služkinjo

sprejme takoj rodbina, ki biva sedaj v vsakem mestu ter se preseli spomladi na imenitno-grajščino. Pogoji: znanje lepe slovenščine, izkušnje v gospodinjstvu, priporočila od rodbin, zdrave, srednja starost. Plača po dogovoru. Ponudbe se naj pošiljajo g. F. KMETIČ, Gradec-Brockmannngasse 118/III.
157 5—3

Ponudbeni razpis.

Zaradi oddaje stavbenih del za razširjenje šole v Sv. Jerneju, okraj Konjice, se bo vršila dne 29. t. l. ob 11. uri dopoldne v stari šoli

ustna zmanjševalna dražba.

Stavbena dela so proračunjena na 5.382 K 15 v. Vsak podjetnik, ki se namerava udeležiti dražbe, mora pred pričetkom licitacije vložiti 10% varščine. Stavba se bode oddala le enemu glavnemu podjetniku. Načrt, stroškovnik in stavbni pogoji so razpoloženi na ogled pri šol. vodstvu v Sv. Jerneju.

Krajni šolski svet pri Sv. Jerneju, dne 1. marca 1908.

166 1

Fr. Arbeiter, načelnik.

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda.

„Posojilnica v Šoštanju“

uraduje od 12. marca naprej vsak četrtek od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—5. pop.

Stalni uradnik je od 1. aprila naprej za pojasnila in prošnje za posojila vsak dan med uradnimi urami na razpolago.

170

Ravnateljstvo.

Savinski liker

preiskan in preizkušen na ces. kr. poljedeljskem preizkuševališču na Dunaju.

Savinski liker

je pripravljen iz planinskih in gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepčilni napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke

VINCENC KVEDER žalec v Savinski dolini, Stajersko.

13 130—24

Nova vinska postava

v obliki plakata dobiva se v

Zvezni trgovini v Celju

Cena 60 vinarjev, po pošti 70 vinarjev. Znesek se pošlje po nakaznici ali v znamkah.

Vozičke

za otroke, korbe in kovčege za potovanje, taške za v roko, galice, dežnike in galošne, priporoča

P. Kostič v Celju.

Za spomladanske obleke volneno blago najnovejših vrst, moderno sukno v vseh kakovostih, perilno blago: satin, batist, cefir itd., itd., vse po najnižjih cenah priporoča Karol Vanič, Celje, Narodni dom.

54 9